

Y Pwyllgor Cydraddoldeb, Llywodraeth Leol a Chymunedau

Equality, Local Government and Communities Committee

ELGC(5)-13-17 Papur 3/ Paper 3

Carl Sargeant AC

Ysgrifennydd y Cabinet dros Gymunedau a Phlant

24 Mawrth 2017

Annwyl Ysgrifennydd y Cabinet

Gwaith craffu ar ôl y broses ddeddfu ar Ddeddf Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (Cymru) 2015

Yn dilyn y ddadl ddiweddar yn y Cyfarfod Llawn ynghylch adroddiad y Pwyllgor, rwy'n ysgrifennu i ofyn am eglurhad ar nifer o faterion a oedd heb eu hateb.

Hefyd, mae'n gyfle i ofyn sut y bydd Llywodraeth Cymru yn cymryd rhan yn y gwaith o ddatblygu'r Ddeddf Cam-drin a Thrais Domestig y cyhoeddodd Prif Weinidog y DU ar 17 Chwefror 2017. Pa ran, os o gwbl, fydd gan Lywodraeth Cymru yn y gwaith o ddatblygu'r ddeddfwriaeth newydd hon?

Yn ystod y ddadl, dywedoch eich bod yn teimlo'n rhwystredig ynghylch pa mor gyflym y mae Deddf 2015 yn cael ei rhoi ar waith a'ch bod wedi gwneud newidiadau 'sylweddol' i'ch tîm. A allwch amlinellu pa effaith y caiff y newidiadau hyn o ran rhoi'r ddeddfwriaeth ar waith?

Argymhelliad 1: Dylai Llywodraeth Cymru, fel rhan o'i chynllun cyflawni arfaethedig sy'n cyd-fynd â'r strategaeth genedlaethol, bennu dyddiadau cyflawni penodol, unigol ar gyfer:

- pob set o ganllawiau statudol sydd heb eu rhoi ar waith;
- y canllawiau i awdurdodau lleol ynglŷn â pharatoi strategaethau lleol;
- y rheoliadau sydd i'w gwneud o dan adran 29(6A) o Ddeddf Addysg 1996 (fel y mewnosodir gan adran 9 o'r Ddeddf) yn ymwneud ag awdurdodau lleol yn adrodd ar sut mae eu sefydliadau addysgol yn gweithredu'r Ddeddf;
- cyflwyno'r Fframwaith Cenedlaethol ar gyfer Ymgysylltu â Goroeswyr.

Roedd yr ymateb ysgrifenedig yn aneglur ar rai o'r pwyntiau hyn, yn enwedig o ran y canllawiau statudol. Wrth ymateb i'r ddadl, rhoesoch eglurhad defnyddiol y bydd awdurdodau lleol a byrddau iechyd lleol yn cael canllawiau ym mis Gorffennaf i'w helpu gyda'u strategaethau lleol. Dywedoch hefyd y bydd ymgynghoriad ar y canllawiau comisiynu statudol ym mis Gorffennaf, ond nid oes eglurder o hyd ynghylch a oes unrhyw ganllawiau statudol pellach sydd heb eu gosod. A fydddech cystal â darparu rhestr o'r canllawiau statudol sy'n ofynnol yn ôl y ddeddfwriaeth, ynghyd â manylion ynghylch pryd y'u cyhoeddwyd neu ba bryd y byddant yn cael eu cyhoeddi?

Argymhelliad 5: Dylai Llywodraeth Cymru roi amserlen ar gyfer pa bryd y bydd Bwrdd Cynghori ynglŷn â Thrais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol yn cwblhau ei waith ar greu model ariannu cynaliadwy ar gyfer y sector arbenigol (a phryd y bydd hyn yn cael ei gyfathrebu). Dylai hefyd sicrhau bod cyllid digonol ar gael i'r sector ymdopi er mwyn ag unrhyw gynnydd yn y galw yn sgil y Ddeddf.

Yn yr ymateb ysgrifenedig, dywedoch fod cyllideb 2016–17 yn cynnwys cynnydd o £400,000 yn elfen refeniw y Grant Gwasanaethau Cam-drin Domestig. Yn ystod y ddadl, nid oedd yn glir a fydd y cynnydd hwn yn bodloni'r cynnydd tebygol yn y galw o ystyried na fydd newid yn y cyllid ar gyfer 2017–18. A allech egluro a fydd y cynnydd hwn yn y gyllideb yn bodloni'r cynnydd tebygol yn y galw yn sgil y Ddeddf?

Argymhelliad 8: Dylai Llywodraeth Cymru fynd ati ar fyrder:

- i egluro statws cyfreithiol y cynllun cyflawni sydd ar y gweill, a gorau oll os gellir cyhoeddi hwnnw ar ffurf canllawiau statudol er mwyn sicrhau bod modd ei orfodi;
- i amlinellu pa bryd y cyhoeddir y cynllun cyflawni, a sut yr ymgynghorir yn ei gylch; a
- sicrhau bod y deg argymhelliad gan oroeswyr sydd yn yr adroddiad ‘Are you listening, am I being heard?’ yn cael eu hystyried yn llawn yn ystod y broses o ddatblygu'r fframwaith cenedlaethol ar gyfer ymgysylltu â goroeswyr.

Yn eich ymateb ysgrifenedig, rydych yn nodi y bydd Grŵp Gorchwyl a Gorffen, a oedd i fod i gyfarfod am y tro cyntaf ym mis Chwefror 2017, yn trafod statws cyfreithiol y cynllun cyflawni. Mae'n aneglur o hyd ynghylch beth fydd statws cyfreithiol y canllawiau statudol, pryd y cânt eu cyhoeddi, neu gan nad oes eglurhad, pryd y bydd y penderfyniadau hyn yn cael eu gwneud. A allech egluro a fydd y cynllun cyflawni yn cael ei gyhoeddi fel canllawiau statudol a pha bryd y mae'n debygol o gael ei gyhoeddi?

Argymhelliad 9: Dylai Llywodraeth Cymru ymrwymo i gynnwys addysg perthnasoedd iach yn y cwricwlwm newydd o dan y Maes Dysgu a Phrofiad 'Iechyd a Llesiant', a sicrhau y caiff hyn ei ddarparu ym mhob ysgol.

Fel y dywedoch yn ystod y ddadl, un o negeseuon cryf yr adroddiad a'r ddadl oedd pwysigrwydd addysg ar gyfer atal cam-drin rhag digwydd yn y lle cyntaf. Rydym yn croesawu'r cyhoeddiad diweddar gan eich cyd-aelod, Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg, ynghylch sefydlu Panel Arbenigwyr ar Gydberthnasau Iach dan gadeiryddiaeth yr Athro Emma Renold. Rydym hefyd yn nodi bod Llywodraeth y DU wedi cyhoeddi y bydd addysg ar berthnasoedd iach yn orfodol ym mhob ysgol yn Lloegr. Byddwn yn parhau i fod â diddordeb brwd yn y mater hwn, a byddai'n ddefnyddiol gwybod gennych chi neu'ch cyd-aelod o'r Cabinet pryd y bydd penderfyniad terfynol yn cael ei wneud ynghylch a fydd addysg ar berthnasoedd iach yn cael ei chynnwys yn y cwricwlwm.

Argymhelliad 11: Dylai Llywodraeth Cymru brysuero i baratoi'r rheoliadau o dan adran 29(6A) o Ddeddf Addysg 1996 ynglŷn â chyhoeddi gwybodaeth gan

awdurdodau lleol am sut y maent yn rhoi eu swyddogaethau ar waith i hyrwyddo diben y Ddeddf. Dylai ymrwymo hefyd i fynnu bod awdurdodau lleol yn dechrau adrodd erbyn dechrau'r flwyddyn academaidd 2017/18.

Nid oedd yn glir o'r ymateb ysgrifenedig a'r ddadl a fyddai'r Llywodraeth yn bwrw ymlaen â'r argymhelliad hwn. A fyddech cystal ag egluro hyn?

Argymhelliad 14: Dylai Llywodraeth Cymru adolygu capasiti rôl y Cyngorydd Cenedlaethol, gan ystyried dyrannu adnoddau ychwanegol iddi ar gyfer gwaith ymchwil ac i gefnogi'r gwaith o ddatblygu strategaethau lleol.

Yn ystod y ddadl, gofynnwyd am eglurhad ynghylch y materion hyn a'r cytundeb i gadw llygad ar gapasiti. A oes modd i chi roi diweddariad am hyn?

Yn gywir

John Griffiths AC

Cadeirydd

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu'n Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.

Ein cyf/Our ref MA (L) CS -0278-17

John Griffiths AC
Cadeirydd
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Y Pwyllgor Cydraddoldeb, Llywodraeth Leol a Chymunedau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

20 Ebrill 2017

Annwyl John

Diolch ichi am eich llythyr dyddiedig 24 Mawrth yn dilyn y ddadl ddiweddar yn y cyfarfod llawn ar adroddiad y Pwyllgor Cydraddoldeb, Llywodraeth Leol a Chymunedau ar y gwaith craffu ar ôl y broses ddeddfu ar Ddeddf Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (Cymru) 2015.

Mae Llywodraeth Cymru yn parhau i weithio'n agos gyda Llywodraeth y DU a bydd yn gwneud hynny yn ystod y gwaith o ddatblygu Bil Trais a Cham-drin Domestig ar gyfer y DU.

Yn unol â'ch cais, byddaf yn ymateb i bob un o'r pwyntiau penodol a godwyd isod:

- Yn ystod y ddadl dywedoch eich bod yn teimlo'n rhwystredig ynghylch pa mor gyflym y mae Deddf 2015 yn cael ei rhoi ar waith a'ch bod wedi gwneud newidiadau 'sylweddol' i'ch tîm. A allwch amlinellu pa effaith a gaiff y newidiadau hyn o ran rhoi'r ddeddfwriaeth ar waith?

Mae secondai wedi cael ei gyflwyno i'r Adran i gynorthwyo'r Tîm a'r Cyngorydd Cenedlaethol. Yn ychwanegol at y secondai newydd, mae Grwpiau Gorchwyl a Gorffenn ar Gyllid Cynaliadwy a Fframwaith Cyflawni wedi cael ei sefydlu a bydd y ddau yn helpu i gyflymu'r broses o roi'r Ddeddf ar waith.

- Roedd yr ymateb ysgrifenedig yn aneglur ar rai o'r pwyntiau hyn, yn enwedig o ran y canllawiau statudol. Wrth ymateb i'r ddadl, rhoesoch eglurhad defnyddiol y bydd awdurdodau lleol a byrddau iechyd lleol yn cael canllawiau ym mis Gorffennaf i'w helpu gyda'u strategaethau lleol. Dywedoch hefyd y bydd ymgynghoriad ar y canllawiau comisiynu statudol ym mis Gorffennaf, ond nid oes eglurder o hyd ynghylch a oes unrhyw ganllawiau statudol pellach sydd heb eu gosod.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Correspondence.Carl.Sargeant@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

- A fyddech cystal â darparu rhestr o'r canllawiau statudol sy'n ofynnol yn ôl y ddeddfwriaeth, ynghyd â manylion ynghylch pryd y'u cyhoeddwyd neu ba bryd y byddant yn cael eu cyhoeddi?

Mae Adran 15 o'r Ddeddf yn cynnwys pŵer yn ôl disgrisiwn i gyhoeddi canllawiau. Nid yw'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i gyhoeddi canllawiau. Fodd bynnag, mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i gyhoeddi canllawiau lle mae hynny'n fanteisiol i gyflawni amcanion y Ddeddf. Bydd y fframwaith cyflawni yn rhestru'r holl ganllawiau yr ydym yn bwriadu eu cyhoeddi i helpu i gyflawni amcanion y Ddeddf.

Canllawiau ar Gydweithredu Amlasiantaeth

Rhan o waith y Grŵp Gorchwyl a Gorffen ar Fodel Cyllid Cynaliadwy a bydd yn adrodd imi yng nghyfarfod y Grŵp Cyngori ym mis Tachwedd 2017.

Gofyn a Gweithredu

Bydd y cynllun ar gyfer cyflwyno Gofyn a Gweithredu yn cael ei ddatblygu o fis Gorffennaf 2017 ymlaen mewn ymgynghoriad â rhanddeiliaid a Cymorth i Ferched Cymru.

Gwasanaethau Comisiynu

Mae comisiynu gwasanaethau wedi bod yn rhan o waith y Grŵp Gorchwyl a Gorffen ar Fodel Cyllido Cynaliadwy. Caiff set ddrafft o ganllawiau comisiynu statudol eu cyflwyno yng nghyfarfod y Grŵp Cyngori ym mis Tachwedd 2017.

Strategaethau Lleol

Bydd y strategaeth genedlaethol yn rhoi arweiniad a chyfarwyddyd i awdurdodau lleol a Byrddau Iechyd Lleol wrth baratoi eu strategaethau lleol. Fodd bynnag, y bwriad o hyd yw cyhoeddi canllawiau yn ystod Haf 2017 i gynorthwyo ymhellach gyda'r gwaith o baratoi strategaethau lleol.

- Yn yr ymateb ysgrifenedig, dywedoch fod cyllideb 2016-17 yn cynnwys cynnydd o £400,000 yn elfen refeniw y Grant Gwasanaethau Cam-drin Domestig. Yn ystod y ddadl, nid oedd yn glir a fydd y cynnydd hwn yn bodloni'r cynnydd tebygol yn y galw o ystyried na fydd newid yn y cyllid ar gyfer 2017-18. A allech egluro a fydd y cynnydd hwn yn y gyllideb yn bodloni'r cynnydd tebygol yn y galw yn sgil y Ddeddf?

Mae'r gyllideb £4.5 miliwn ar gyfer 2017-18 yn cynnwys y cynnydd o £400,000. Bydd y Grŵp Gorchwyl a Gorffen ar Fodel Cyllido Cynaliadwy yn adrodd imi yng nghyfarfod nesaf y Grŵp Cyngori ym mis Mai 2017.

- Yn eich ymateb ysgrifenedig, rydych yn nodi y bydd Grŵp Gorchwyl a Gorffen, a oedd i fod i gyfarfod am y tro cyntaf ym mis Chwefror 2017, yn trafod statws cyfreithiol y cynllun cyflawni. Mae'n aneglur o hyd ynghylch beth fydd statws cyfreithiol y canllawiau statudol, pryd y cânt eu cyhoeddi, neu gan nad oes eglurhad, pryd y bydd y penderfyniadau hyn yn cael eu gwneud. A allech egluro a fydd y cynllun cyflawni yn cael ei gyhoeddi fel canllawiau statudol a pha bryd y mae'n debygol o gael ei gyhoeddi?

Mae union gynnwys y cynllun yn dal i gael ei ddatblygu, a dim ond pan gaiff ei gwblhau y bydd penderfyniad yn cael ei wneud ar y statws cyfreithiol. Mae'r cynnydd yn parhau gyda Grŵp Gorchwyl a Gorffen y Fframwaith Cyflawni sy'n cynnal gweithdy ddiwedd mis Ebrill 2017 a byddaf yn cael yr wybodaeth ddiweddaraf am y cynnydd yng nghyfarfod nesaf y Grŵp Cyngori ym mis Mai 2017.

- Fel y dywedoch yn ystod y ddadl, un o negeseuon cryf yr adroddiad a'r ddadl oedd pwysigrwydd addysg ar gyfer atal cam-drin rhag digwydd yn y lle cyntaf. Rydym yn croesawu'r cyhoeddiad diweddar gan eich cyd-aelod, Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg, ynghylch sefydlu Panel Arbenigwyr ar Gydberthnasau Iach dan gadeiryddiaeth yr Athro Emma Renold. Rydym hefyd yn nodi bod Llywodraeth y DU wedi cyhoeddi y bydd addysg ar berthnasoedd iach yn orfodol ym mhob ysgol yn Lloegr. Byddwn yn parhau i fod â diddordeb brwd yn y mater hwn, a byddai'n ddefnyddiol gwybod gennych chi neu'ch cyd-aelod o'r Cabinet pryd y bydd penderfyniad terfynol yn cael ei wneud ynghylch a fydd addysg ar berthnasoedd iach yn cael ei chynnwys yn y cwricwlwm.

Mae swyddogion addysg yn dal i ddatblygu'r diwygiadau i'r cwricwlwm. Dechreuodd y gwaith ar y Meysydd Dysgu a Phrofiad Iechyd a Lles yn gynharach eleni. Bydd y manylion yn cael eu datblygu ymhellach yn 2017 gyda'r nod o sicrhau bod y cwricwlwm newydd ar gael yn 2018 ac yn cael ei addysgu mewn ysgolion erbyn 2021.

- Argymhelliad 11: Nid oedd yn glir o'r ymateb ysgrifenedig a'r ddadl a fyddai'r Llywodraeth yn bwrw ymlaen â'r argymhelliad hwn. A fydddech cystal ag egluro hyn?

Ni fyddwn yn bwrw ymlaen â datblygu rheoliadau neu ganllawiau statudol ar hyn o bryd. Byddwn yn ystyried adroddiad Estyn ar yr adolygiad thematig o addysg perthnasoedd iach a'r argymhellion terfynol gan y Panel Arbenigol ar ôl iddynt gael eu cyhoeddi. Bydd hyn yn llywio pa gamau pellach a gaiff eu cymryd yn hyn o beth.

- Argymhelliad 14: Yn ystod y ddadl, gofynnwyd am eglurhad ynghylch y materion hyn a'r cytundeb i gadw llygad ar gapasiti. A oes modd i chi roi diweddariad am hyn?

Mae rôl y Cyngorydd Cenedlaethol yn parhau i gael ei hadolygu.

Yn gywir

Carl Sargeant AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros Gymunedau a Phlant
Cabinet Secretary for Communities and Children